

Plšíkové hrátky

pracovní sešit pro děti

- České Švýcarsko
- Sächsische Schweiz

Plšíkové hrátky

pracovní sešit pro děti

Milé děti!

Chcete se dozvědět něco nového o přírodě Českého Švýcarska? Nebo už něco víte z návštěvy tohoto kraje a expozice v Domě Českého Švýcarska v Krásné Lípě a rády byste si to zopakovaly?

Vydejte se spolu s naším průvodcem, plchem zahradním, na cestu mezi skály porostlé mechem, do lesů plných borovic, smrků i buků, kde se skrývají nejružnější drobní i velcí živočichové, rostou sladké plody a kvetou známé i neznámé rostliny. Zkuste splnit několik plšíkových úkolů a ověřit si, jak tento kraj a jeho přírodu znáte.

www.ceskesvycarsko.cz
www.npcs.cz

Obsah

Plšík	3
Kožišky	4
Žába	5
Sovy	6
Ptáci u stolu	7
Záhadný pták	8
Mravkolev	9
Netopýr	10
Rys	11
Jak se chovat v národním parku	12
Jezevec	14
Rostliny	15
Plody a listy	16
Popletený obrázek	17
Pobyťová znamení	18
Stopy	19
Řešení úkolů	20

Vybarvi si mě

Ahoj, já jsem plch zahradní a rád bych ti ukázal kousek z přírody Českého Švýcarska. Zvu tě tedy s pomocí tohoto sešitu na krátký výlet do svého domova, národního parku České Švýcarsko. Jestli souhlasíš, připrav si tužku a pastelky, protože jsem si pro tebe připravil několik pěkných a zajímavých úkolů, na nichž si ověřím tvé znalosti.

Ještě než vyrazíme, chtěl bych tě o něco poprosit. Lidé mi říkají plch zahradní, odborníci dokonce *Eliomys quercinus*. Jsou to ale dlouhá jména a já bych chtěl mít raději pěkné krátké jméno. Vymyslíš mi nějaké?

A jak se jmenuješ ty?

Konec seznamování, vyrazíme vstříc dobrodružstvím... →

Kožíšky

Lenoš, vstávat, oblékat a hurá do Českého Švýcarska, ať všichni vidí, že to u nás žije. Ale pozor, co se to stalo? Někdo mým zvířecím kamarádům během spánku přeházal kožíšky a teď nebudou vědět, který je ten jejich. Pomůžeš jim najít správné kožíšky? Určitě poznáš, kdo kde spí. Také ti poradím: ten kamarád, který vypadá jako já, je bratránek plch velký a vůbec není tak hezky barevný jako já.

Spoj čarou zvíře a jeho kožíšek. Jedno zvíře, které si u nás ustlalo, v národním parku nežije, ale už občas zaběhne na sever od nás do Šluknovského výběžku. Víš, kdo to je?

Žába

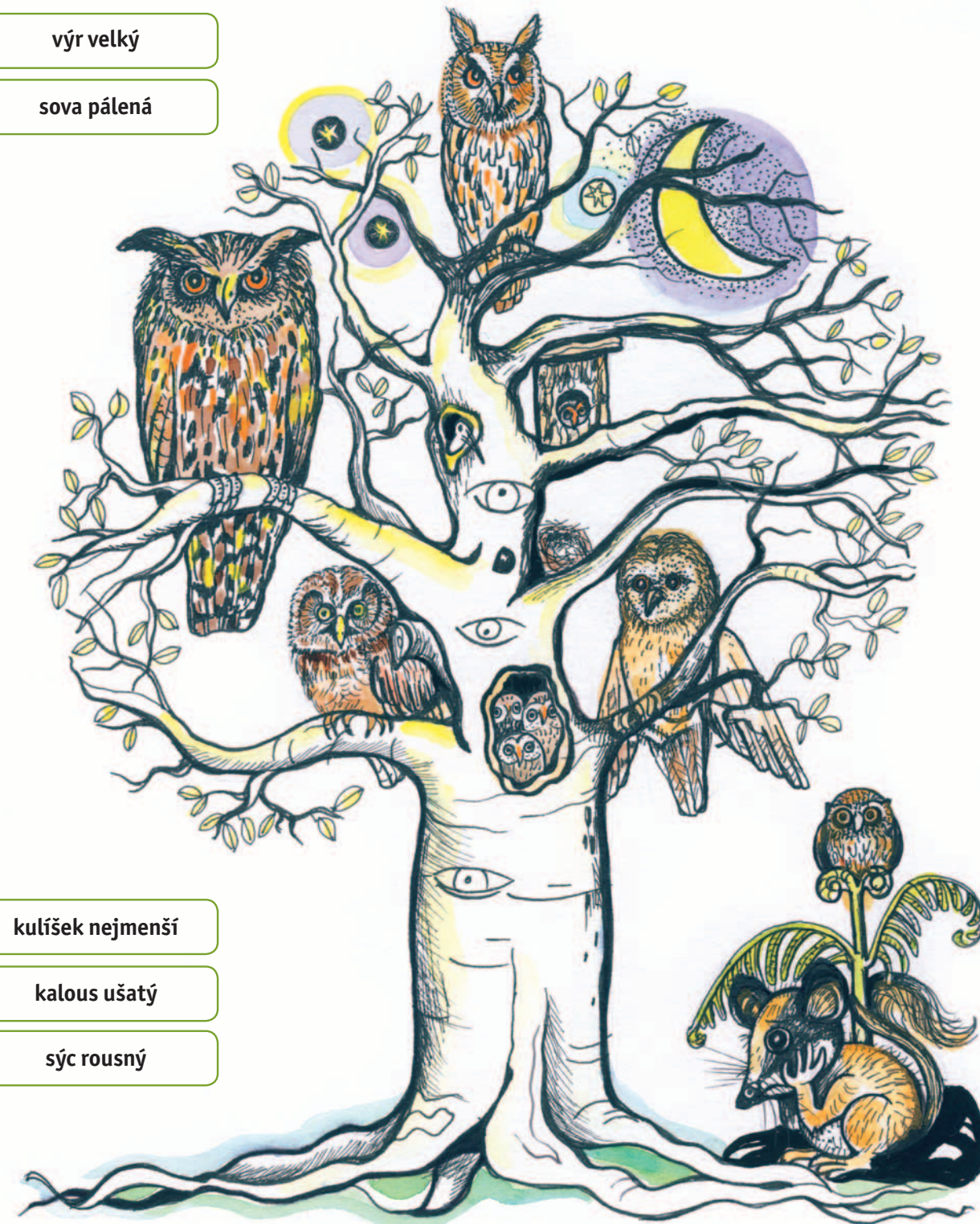
Moje kamarádka ropucha mi vyprávěla, jak každé jaro chodí na pochod k rybníčku. Tam si pak s ropuškem založí rodinu a z vajíček, které zanechá ve vodě, se vylíhnou malí pulci, jejich děti. Přivstal jsem si jedno jaro, protože jinak vstávám až v květnu, abych to žabí putování také viděl. To jsem koukal; žáby nemají žádné mapy, ale stejně ten správný rybníček vždycky najdou. Cestou si však musí dát pozor na různá nebezpečí: silnici plnou aut, lišku nebo nějakou díru v zemi, bazének, kam by mohly spadnout a už nevylézt po hladkých kolmých stěnách.

Vyznač tužkou žabkám nejlepší cestu bez překážek. Hlavně ať je nic nezajede, nikdo je cestou nesní anebo někam nespadnou!

výr velký

sova pálená

kulíšek nejmenší

kalous ušatý

sýc rousný

Sovy

Tiše, kamaráde, právě tu zasedá soví sněm a já si nevím rady, kdo je kdo. Bojím se, abych to nespletl, až je půjdu pozdravit. Mohly by se mi třeba i smát, že jsem ve škole nedával pozor, když jsme se o nich učili.

Poznáš, kdo je výr velký a kdo kulíšek nejmenší? Výr je prý naše největší sova a kulíšek zase nejmenší. Poznáš i ostatní sovy na stromě? Měl by tam být kalous ušatý, sýc rousný a také sova pálená, která u nás již nežije, ale na soví sněm k nám zaletěla z Českého středohoří. Hledej jen mezi těmi, které už vylétly z dutin a budek, ty ostatní necháme, aby se na nás nezlobily. Spoj čarou název sovy v rámečku s obrázkem.

?

čáp černý

výr velký

sýkora modřínka

křivka obecná

dlask tlustozobý

sokol stěhovavý

datel černý

Ptáci u stolu

Dnes jsem zasedl k jednomu pařezu s vzácnými hosty z ptačí říše. Každý měl jiný zobák či zobáček. Někdo dlouhý, jiný krátký, další zahnutý nebo hubený jak pinzeta. Byl tam i pták se zobákem překříženým jako nůžky. Dalo mi práci, než jsem každému našel správné jídlo v jídelníčku.

Mně udělaly radost borůvky. Poznáš ale, kdo si vybral na pařezu jakou pochoutku? Spoj názvy ptáků s jejich obrázky a k zobákům přiřaď tužkou potravu.

?

Záhadný pták

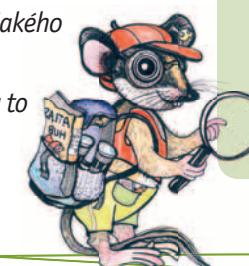
Teď mám pro tebe hádanku. Jeden pták v Českém Švýcarsku je moc krásný a vypadá jako drahokam. Žije u vody a hnízdo si staví v březích říček, loví malé rybky a sám také není moc veliký. Že ještě nevíš, kdo to je?

Pomohu ti, je schovaný na tomto zvláštním obrázku. Když si všechny plošky vybarvíš správnou barvou, tak se před tebou objeví v celé své kráse a ty určitě už uhodneš, jak se jmenuje.

Mravkolev

„Pozóór, Ferdo! Nechod' přes tu propast, dole je schovaný mravkolev, který velmi rád obědvá mravence. Asi nevíš, že mravkolev si udělá z písku trychtýřek. Ukryje se na dně, a když zpozoruje nějakého zbrklého mravence, jako třeba tebe, začne na něj metat zrníčka písku, aby ho ulovil. Ostatní mravenci na obrázku to naštěstí vědí a poschovávali se, kde se dalo.“

Ferda se utíká schovat a tvým úkolem nyní bude spočítat, kolik se v obrázku skrývá mravenečků. Zvládneš to? Napiš, kolik mravenečků jsi našel.

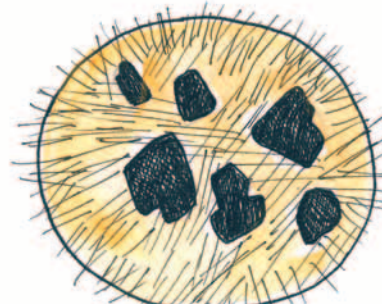

Netopýr

Netopýři jsou obyvatelé lesa i měst. Jsou stejně jako já vzhůru, když ty už dávno spíš, tedy navečer a v noci. Nemůžeš je tedy tak často spatřit. Kdyby sis ale počkal, až zapadne slunce, třeba nějakého netopýra uvidíš, jak se vydává na večeri! Tito noční letci mají rádi hmyz. Jeden z nich ke mně dnes přijde na návštěvu.

Co bych tak mohl přichystat netopýrovi k večeri? Co myslíš, mám se s ním rozdělit o jahody, třešně, nebo má raději zrní? Zakroužkuj v obrázku dobroty, které mu budou chutnat.

Pepa

Kája

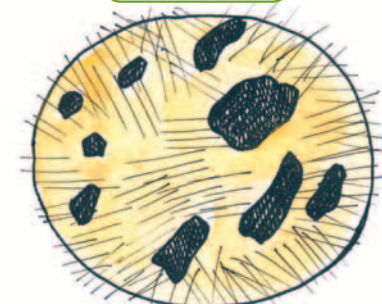
Jirka

Fanda

Martin

Honza

Pěťa

Jindra

Rys

Rys je největší kočkovitá šelma v Evropě a u nás v Českém Švýcarsku hodně vzácné a ohrožené zvíře. Já sice nejsem šelma, ale vzácný a ohrožený jsem také. Pozoruji už delší dobu rysy, kteří chodí okolo mého pelíšku. Zdáli se mi všichni stejní, ale přišel jsem na to, že každý rys má trochu jinou kresbu na kožíšku. Tak jsem si je všechny nakreslil a pojmenoval.

Poznáš, kterého rysa jsem dnes potkal? Jen dvě kresby jsou stejné. Doplň do prázdného rámečku jméno rysa, kterému kresba na kožíšku patří.

Jak se chovat v národním parku

České Švýcarsko, kde bydlím, je národní park. Lidé takto nazývají území, kde je spousta vzácných a ohrožených rostlin a zvířat. Pro lidské návštěvníky tu platí pravidla slušného chování, abychom se tu my, zvířata i rostliny, cítily dobře a v bezpečí. Těm pravidlům se říká „návštěvní řád“ a na jeho dodržování dohlíží strážci národního parku.

Věděl bys, kdo na obrázku ten návštěvní řád vůbec nečetl a dost mě i mé kamarády rozzlobil a proč? Zeleně vybarvi kolečka tam, kde je to dobře, červeně tam, kde se děje něco nesprávného.

Jezevec

Každé zvíře má svůj úkryt. Já například mám rád dutiny ve stromě, kde si udělám pelíšek a tam spím. Mravenci si staví mraveniště. Užovka se schová pod kámen. Hlemýžď si svůj úkryt raději nosí pořád s sebou, ale co takový jezevec? Víš, že si hrabe podzemní noru s dlouhými chodbami, aby tam na něj nikdo tak snadno nemohl, třeba i někde pod kameny či skalami? Vychází ven jen v noci, takže se s ním asi nepotkáš, ledaže by ses vydal na noční výpravu.

Při své cestě za potravou se náš jezevec dostal do části lesa, kterou ještě moc nezná. Protože už bude brzy svítat, musíme mu pomoci najít cestu domů do jeho nory. Pomůžeš mu? Ale pozor, ať nevrhne domů k někomu jinému. Ti by ho hnali! Nakresli tužkou, kudy má jít.

?

divizna velkokvětá

mák vlčí

čekanka obecná

sedmikráska chudobka

pampeliška lékařská

jetel luční

pomněnka lesní

svlačec rolní

Rostliny

Dnes jsem si udělal výlet na kraj lesa na louku u cesty a moc se mi tam líbilo. Z té vůně jsem dokonce na chvíli usnul a zdálo se mi o době, kdy ještě všechny květiny byly jen bílé a prosily sluníčko, aby jim dalo nějakou barvu z duhy. Sluníčko pak vzalo štětec a každou květinu vybarvilo.

Vezmi si pastelku a zkus dobarvit louku, stejně jako to udělalo sluníčko. Nevíš-li, jakou barvu rostliny na obrázku mají, podívej se do knih, v nichž najdeš, jak která rostlina vypadá. Jako nápověda ti poslouží jména bylin v rámečcích.

?

Plody a listy

*Podzim, ten já mám rád, to je okolo mě takových
láskavých dobrot. Všechno je barevné a voňavé.
Pořádně si naplním břicho, abych neměl v zimě hlad.
My plši totiž v zimě spíme (co v zimě, my spíme víc
než půl roku!) a musíme mít tak velké zásoby tuku,
abychom zimu přečkali. Nesměj se nám, že jsme na
podzim tlustí a kulatí, však my do jara zase zhubneme.*

Najdeš, na kterém stromě nebo keři rostou všechny ty dobroty? Spoj, prosím, listy s plody, jak k sobě patří. Víš, jak se jmenují plody a jak stromy a keře, na kterých rostou? Jestli už umíš psát, napiš mi to k obrázkům. Já si obrázek schovám a za rok už to budu dobře vědět a nespletu to.

Popletený obrázek

Chtěl jsem si namalovat obrázek našeho lesa na památku, jenže zvířátka se mi pořád hybala sem a tam, a tak to takhle dopadlo. To jsem popleta, že? Mám tu teď létacího rysa a podobné nesmysly.

Viš, jak mají zvířátka doopravdy vypadat? Spoj čarou zvířátka, která mají něco prohozené, a zakroužkuj také, co jsem jim špatně nakreslil.

Pobytová znamení

Zvířátka si se mnou hrají na schovávanou, ale já moc dobře vím, že je najdu i podle otisků tlapek či kopýtek, zbytků oběda nebo dokonce bobků, které někde nechají. Tomu všemu se říká „pobytová znamení“. Určitě zůstávají v lese taková znamení i po tobě. Nevěříš? Co třeba ohryzek od jablka, papírek od bonbónů, který ti vypadne z kapsy, šlápota v blátě, zlomené větve nebo zapomenutá čepice?

Pojď se mnou všechna zvířátka najít podle jejich pobytových znamení. Poznáš, co tu kdo po sobě zanechal? Spoj čarou zvířátko s jeho pobytovým znamením.

?

Stopy

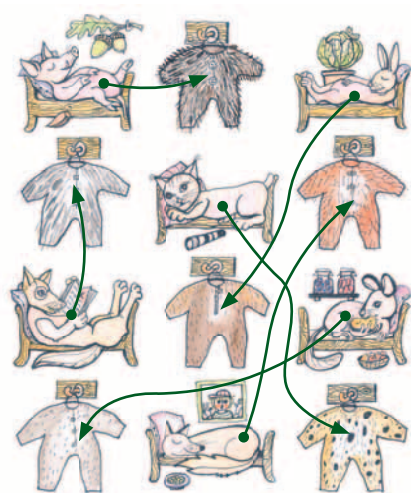
Hra na stopaře mě baví, děti, zahrajeme si ji ještě jednou, prosím, prosím! Tentokrát svoje tlapičky, nohy či kopýtko otiskla zvířátka do sněhu nebo bláta.

Poznáš, které zvířátko má jakou stopu? Spoj čarou stopu se zvířátkem, které ji zde otisklo.

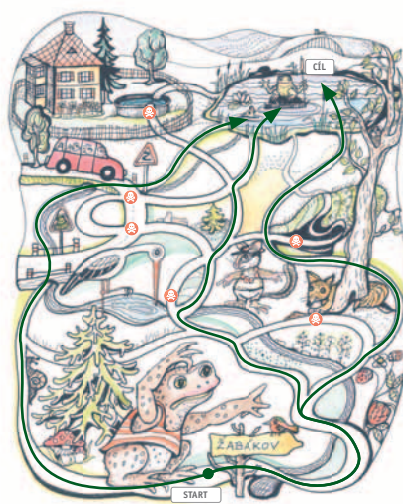
?

Jedno zvířátko se dnes už bohužel v Českém Švýcarsku nevyskytuje. Říká se o něm, že je to vyhynulý druh, a ochránci přírody vymýšlejí, jak jej do přírody Českého Švýcarska vrátit. Uhadneš, kdo to je? Zakroužkuj ho.

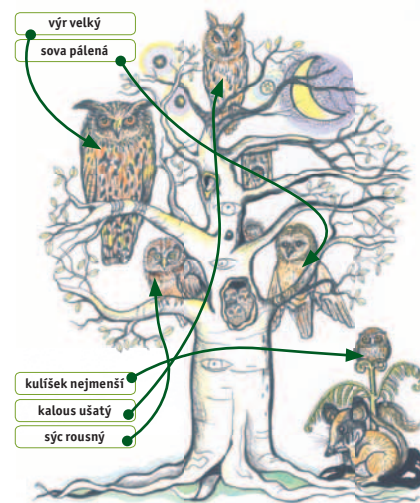
Řešení úkolů:

str. 4 ? vlk obecný

str. 5

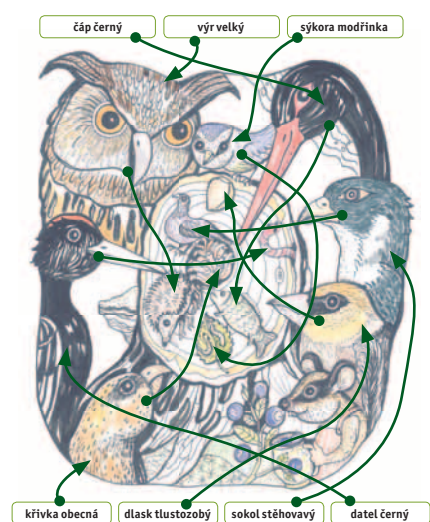
str. 6

str. 12 – 13

str. 14

str. 7

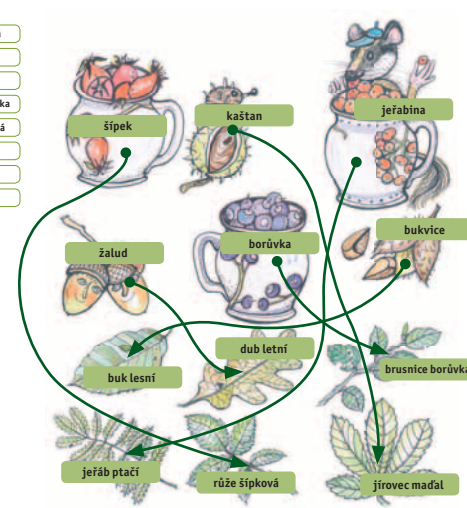
str. 8 ? ledňáček říční

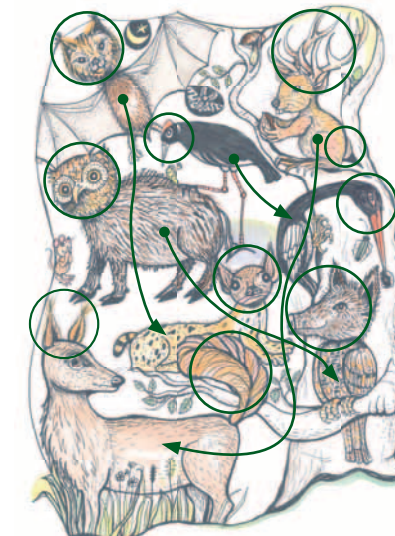
str. 9 ? 12 mravenců

str. 15

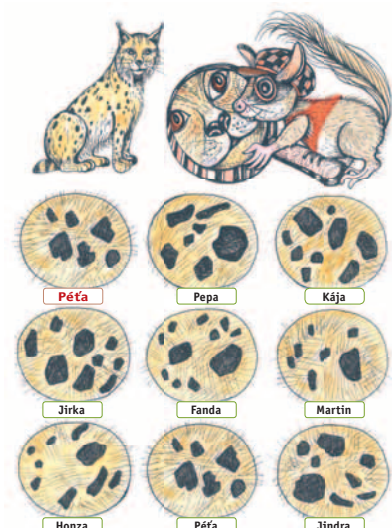
str. 16

str. 17

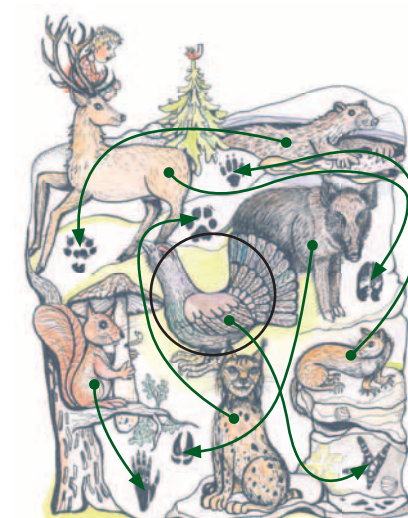
str. 10

str. 11

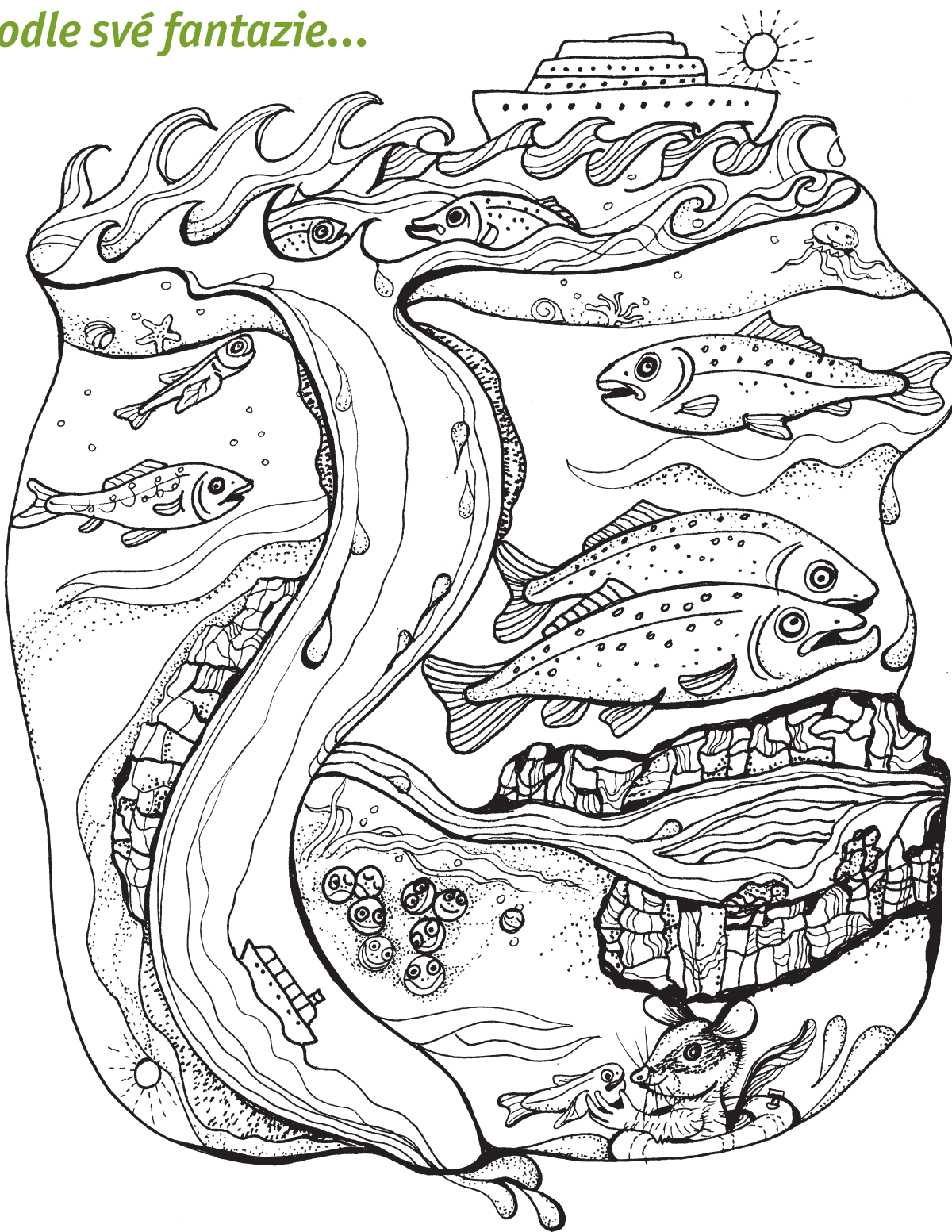
str. 18

str. 19 ? tetřev hlušec

Vybarvěte lososa a jeho putování podle své fantazie...

Na závěr mi ještě dovol, abych Ti představil svého kamaráda Toníka a jeho daleké putování. Vy, lidé, tvrdíte o Toníkovi, že je to losos obecný. Mně se ale víc než jeho odborné jméno líbí to, že Toník je takový veliký cestovatel, a dokonce viděl i moře. Tonda se totiž vylihl z jikry (to jsou rybí vajíčka) v říčce Kamenici u Dolského mlýna. Společně jsme se tu vídali dva roky a pak se Tonda rozhodl plout po proudu řekou Labe až do moře. V něm pak strávil dva roky, kde baštil tučné ryby a dorostl úctyhodné délky. Dneska měří skoro jeden metr. To je pětikrát víc, než když odploval do moře. Vždycky když se vrátí z moře zase do říčky Kamenice, najde si tu svou lososí slečnu a společně zde zanechají spoustu malých jiker. Dlouho u nás ale nepobude. Jen se pozdravíme, už zase spěchá zpátky do moře.

O plchovi zahradním

Došli jsme společně až na poslední stránku našeho sešitu. Moc mě to s tebou bavilo a jsem rád, že jsme všechny úkoly zvládli. Uvědomil jsem si ale, že jsem ti celou dobu představoval jen své kamarády a České Švýcarsko a úplně jsem ti zapomněl povědět také něco o sobě.

Spoustu informací najdeš v encyklopediích a jiných chytrých knížkách. Byl bych ale rád, kdyby ti o mně v hlavě utkvělo alespoň těchto pár zajímavostí:

- jsem noční tvor, to znamená, že jsem v noci aktivní a přes den spím
- stavím si obydlí z větviček a trávy a rád se ubytuji v dutině stromu nebo skalní puklině
- umím běhat po větvích stromů i keřů, ale raději se pohybuji na zemi, na rozdíl od ostatních bratrů plchů
- chutná mi, kromě plodů a semen, také maso, takže rád slupnu hmyz, malé ptáče, ale i vajíčko
- jsem kriticky ohrožený druh, to znamená, že nás už moc není a lidé nás chrání, abychom úplně nevymizeli
- v zimě spím zimním spánkem, usínám podle počasí už v říjnu nebo listopadu a probouzím se až v květnu
- rád přezimuji společně se svými kamarády, protože se vzájemně zahříváme
- nejraději mám skalnatá místa, ale občas zajdu i k opuštěným lidským obydlím a chatám
- pokud se se mnou chceš setkat, navštiv Dům národního parku Saské Švýcarsko v německém Bad Schandau, kde nás chovají; ráno po otevírací době, kdy mě krmí, jsem velmi aktivní

Děkuji ti za pomoc s řešením úkolů
a těším se na shledanou v Českém Švýcarsku

Vydala obecně prospěšná společnost České Švýcarsko
ve spolupráci se Správou národního parku České Švýcarsko

Křínické nám. 1161/10, 407 46 Krásná Lípa
tel: + 420 412 383 000, fax: + 420 412 383 230
e-mail: ops@ceskesvycarsko.cz
www.ceskesvycarsko.cz

Námět a text: Jarmila a Jakub Judovi
Ilustrace: Jitka Šobrová
Grafické zpracování: TR-DESIGN

ISBN 978-80-87248-35-5

*Toto je výstupem projektu:
„Oživení expozice v Domě
Českého Švýcarska“
podpořeného Nadací ČEZ*

Zakladatelé obecně prospěšné společnosti České Švýcarsko:

